

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 március Hónapló

Láng Júlia: „Házasságot mindenkinek!”

Miután a biokémiai és orvostudományok a hatvanas-hetvenes években olyan fejlődésnek indultak, hogy a hippokratészi eskü már nem tudott minden morális kérdésre választ adni, a franciák 1983-ban felállították az Országos Etikai Tanácsadó Bizottságot orvos, biológus, genetikus, filozófus, teológus, jogász és szociológus szakemberek részvételével, hogy a tudomány új korszakának fogas kérdéseire a humanista erkölcsnek megfelelő választ próbáljanak adni. Embrió és magzati élet, szervátültetés, összejtek, mesterséges megtermékenyítés, génterápia, szelíd halál és még sok más – és egyre több – olyan kérdés várt és vár megválaszolásra, amelyekben az emberek erkölcsi, vallási, világnézeti megfontolásai egymástól nagyon eltérőek lehetnek.

A bioetikai kérdések mindig erősen foglalkoztatják a franciákat. Abortusz, eutanázia, génmanipuláció és hasonló témákkal, aktualitásuktól függően, hónapokon át tele a média összes formája. Nem csoda hát, hogy a szó szoros értelmében tömegeket mozgatott meg az azonos neműek házasságának a kérdése, amivel összefüggésben fölmerül a gyerekvállalás is, női párok számára a mesterséges megtermékenyítés, férfipárok esetében a béranyaság vagy dajkaanyaság, tehát a mások számára kihordott terhesség problémája.

A „Házasság és örökbefogadás mindenkinek” néven futó, januárban és februárban tárgyalt törvénytervezetből az eredeti tervekkel ellentétben végül is kihagyták a mesterséges megtermékenyítés ügyét, amelyet majd márciusban, a családdal foglalkozó törvény keretében tárgyalnak meg. Addig Hollande köztársasági elnök ki akarja kérni az Országos Etikai Tanácsadó Bizottság véleményét.

A kérdés az, hogy törvényesen lehetővé tegyék-e leszbikus párok számára a mesterséges megtermékenyítést. A téma Hollande táborát, a baloldali szavazókat is megosztja. Hogy az Etikai Bizottság milyen állásponton lesz, az még nem tudható, de annyi bizonyosnak látszik, hogy ilyen rövid idő alatt – a családjogi törvényt március 27-én kezdi tárgyalni a nemzetgyűlés – gyakorlatilag lehetetlen, hogy döntést hozzon. Különösképpen, mert a leszbikus párok számára engedélyezett (vagy nem) mesterséges megtermékenyítés ügyét a jogegyenlőség nevében nem lehet elválasztani a meleg férfipárok gyerekhez való jogától, ami a dolog természetéből következően csak bér- (vagy szebben mondva, mert pénzről, ugye, szó sem lehet) dajkaanya közbeiktatásával történhet. Megjegyzem, a dajkaanyaságot, függetlenül attól, hogy milyen okból, milyen párok kíségetésére történik, az etikus bölcsek mindig is elutasították.

A gyerekre vágyó meleg párok számára az örökbefogadás a nemzetgyűlési többség által megszavazott törvény szerint (hátra van még márciusban a szenátusi jóváhagyás) lehetséges lesz. François Hollande kampányígérete volt ez, most megtartja, szembemelve a több százézes tiltakozó tömeg akaratával, a felekezetek elutasító véleményével, a Politikai és Erkölcsi Tudományok Akadémiájának aggályaival, a parlamenti jobboldal igen erélyes tiltakozásaival, és elutasítva a kényes kérdés népszavazásra bocsátását. Átvitte, hívei lelkes

öröme, hogy a törvény áldása adassék az új családtípusra, amelyben az egynemű párokat ugyanazok a jogok illetik meg, mint a különemű házaspárokat, és két anyuka vagy két apuka is nevelheti örökbefogadott gyermekét vagy gyerekeit.

A parlamentben vére menő viták folytak nem csak az alapelven, ami, lévén világnézeti, sőt: vallás közeli kérdés, érthető, de minden egyes részletkérdésen is. Az apa és anya szavakat különféle törvények (betegbiztosítás, adó, örökösödés, munka stb.) hosszú sorában kellett helyettesíteni szülő vagy felmenő kifejezéssel, férjet és feleséget házastárs szóval, az apja vagy anyja kifejezést azzal, hogy egyik szülője, és így tovább. Több száz helyen törölték az apa és anya szót a törvényeinkből! – kiáltott föl drámai hangon az egyik tisztességben megőszült képviselő.

Valóban drámai változás ez a társadalom családról alkotott képében. Leginkább a házasság szó és fogalom miatt, amely máig őrzi valamelyest a vallásos jellegét, elvégre csak alig több mint kétszáz éve, a nagy forradalom idején került át a házasságkötés feladatköre a paptól az anyakönyvvezetőhöz. És ma is sokan keresik, a polgármesteri hivatal után, az egyház áldását.

Nem véletlen tehát, hogy az ellenzők sűrűn hangoztatták: a melegekkel semmi baj, csak ne akarjanak házasságot kötni! Miért nem elég nekik a bejegyzett élettársi kapcsolat? Ezt a franciáknál polgári szolidaritási szerződésnek hívják (*Pacte civil de solidarité*, rövidítve PACS), 1999 óta létezik, és mind hetero-, mind homoszexuális kapcsolatok számára nyújt a házassághoz kicsit hasonló, de annál lazább – és főleg nem olyan szimbolikus – törvényes együttélési formát. Az elmúlt tíz év alatt a meleg párok által kötött ilyen szerződések száma háromszorosára nőtt.

Hetekkel a törvénytervezet parlamenti tárgyalása előtt impozáns méretű – a jobboldali UMP és az egyházak által támogatott – tiltakozó vonulást láthatott Párizs városa. A szervezők szerint több mint 800 ezren, a rendőrség szerint mintegy 340 ezren voltak. Három évtizede nem ment az utcára egy társadalmi kérdés ügyében ennyi tiltakozó francia. Családostul vonultak a jeges szélben, rózsaszín zászlók tömkelegét tartva a kívánatos családmodell ábrájával: egy férfi, egy nő, két gyerek. Vigyáztak, hogy se politikai, se vallási szlogenek ne legyenek, és durvaság vagy homofób szó el ne hangozzék. Nem a melegek ellen vagyunk, hangsúlyozták szervezők és megkérdezettek, nem velük van a baj (hogyan is lenne, egy olyan városban, ahol a 2001-ben megválasztott, majd újraválasztott polgármester, Bertrand Delanoë, már régóta nyíltan vállalt homoszexuális), csak azzal, hogy törvénybe akarják iktatni a házasságukat. A felekezetek képviselői is diszkréten elvegyültek a nagy tömegben, nem az egyházukat képviselték, hanem civil polgárként mentek oda. Mindenki a fenyegetettnek érzett család védelmében.

A tüntetők ugyan vigyáztak, hogy elkerüljék a szélsőségeket, de a sajtó beszámolt néhány kirívó esetről. Egy vidéki katolikus pap azt írta a parókia lapjában, hogy ezzel a törvénnyel, ha megszavazzák, Franciaország messzebbre megy, mint a náci Németország, utat nyit a legrémületesebb torzulásoknak. „Büntetlen lesz a gyilkosság? Lehetséges a poligámia? Legális a csalás? Egy férfi, az egyenlőség nevében, az orvostudománynak köszönhetően szülni fog? Visszaállítják a rabszolgaságot az erősebb törvényének nevében?” Az egyik párizsi kerület – nevezetesen a nyolcadik – jobboldali polgármestere is hasonló rémképeknek adott hangot, „nem lehet majd megtiltani a testvérházasságot, a pedofiliát, a vérfertőzést”, és bejelentette, hogy nem lesz hajlandó meleg párokat összeadni.

Két hét múlva a másik tüntetésen – a melegek egyenlő jogaiért, beleértve a házasság és a gyereknevelés jogát – a szervezők szerint 400 ezren, a rendőrség szerint 150 ezren vettek részt. Igen sokan közülük heterók, akik a szabadság és a mindenkit egyenlően megillető jogok nevében mentek el a tüntetésre. A megkérdezettek szinte mind azt mondták, hogy a

melegházasságot ellenzők feltűnően nagy tüntetése győzte meg őket arról, hogy utcára kell vonulniuk a véleményükkel. Volt min felháborodni.

„Az az óriási tömeg csak azért ment az utcára, hogy másoknak, akiket ők különbözőnek ítélnék, kevesebb joguk legyen!”

„Hogyan lehet tiltakozni egy törvény ellen, amelynek az a célja, hogy egy embercsoportnak új jogokat adjon, miközben a meglévő jogok közül semmit nem töröl el?”

Olyan eseménydús, és mi tagadás: szórakoztató volt a törvénytervezet szenvedélyektől izzó parlamenti vitája, hogy a végszavazás előtti napokban az esti tévéhíradó összevágta és bemutatta a tíz napon át tartó vita legjobb perceit. Az egész történet egyértelmű főhőse, valósággal sztárja a korábban a jobboldaltól igaztalanul támadott, briliáns igazságügy-miniszter asszony, Christiane Taubira, akitől most az ellenzék sem tudta megtagadni elismerését. Gyönyörűen beszélt, fejből, hibátlanul, a törvénytervezet előterjesztését is fejből mondta háromnegyed órán át, meggyőzően és szenvedélyesen. Vitákban elevenében van, sziporkázik, verseket idéz, „a szocialista képviselők rocsk sztárja”, mondta róla egy bennfentes.

Az Express című hetilap megkérdezett néhány régóta Párizsban dolgozó külföldi újságíró. A belga hinni nem akart a szemének, el nem tudta volna képzelni, hogy ilyen tömegek vonuljanak az utcára Párizsban egy konzervatív gondolat védelmében. Ebben az országban, ahol annyira fontosnak tartják az állam és egyház szétválasztását, azt láttuk, hogy az egyház mégis beleszól a politikába – csodálkozott. Belgiumban a szocialisták és liberálisok 2003-ban, kihasználva, hogy a kereszténydemokraták ellenzékben voltak, simán megszavazták a homoszexuálisok házasságát. Senki nem ment az utcára emiatt.

A spanyol köztvé párizsi tudósítója is arról beszélt, hogy a francia izgalom a téma körül messze meghaladja a spanyolokét. Zapatero szocialista kormánya 2005-ben hagyta jóvá a homoszexuálisok házasságát, amit hét év töprengés után tavaly az Alkotmánybíróság is szentesített. A spanyolok 70 százaléka katolikusnak mondja magát, igaz, csak 20 százalék állítja, hogy gyakorolja is a vallását, de a nagy többség tudomásul veszi a meleg kapcsolatokat, mindössze 9 százalék ellenzi.

Sem a belga, sem a spanyol tudósító nem gondolja, hogy a társadalom visszatérne erre a kérdésre. A kedélyek lenyugodtak. Nagy-Britanniában föl sem fognak forrósodni, mondta az Independent tudósítója az Express újságírójának, aki még a londoni szavazás előtt érdeklődött nála. Azóta a brit alsóház nagy többséggel támogatta a törvénymódosítási javaslatot, senki nem vonult az utcára, de a Konzervatív Párt erős megosztottságot mutatott a kérdésben. A brit tudósító szerint a meleg házasságának ellenzése Párizsban leginkább arra szolgált, hogy újra összehozza az erősen megosztott francia jobboldalt.

Tetszik

Legyél az első az ismerőseid közül, akinek ez tetszik.

Kapcsolódó írások:

1. **Lángh Júlia: Vigyázó szemetek?!** Amikor ezt írom, még csak néhány napja van új elnöke...
2. **Lángh Júlia: Két pesti nap hatása** Gyakorlati feladatok miatt rövid időre föl kell mennem Pestre, nem...
3. **Lángh Júlia: Rangkórság** Már akkor tudtam, hogy a jelképekből csak baj lehet, amikor...
4. **Lángh Júlia: „Ahol most szorongatás van”** Barátságos, szinte családias hangulatú volt a virrasztás. Kicsit vendégség, kicsit...

5. **Lángh Júlia: Sajtószemle 1850-ből** Hajdani gimnáziumi osztálytársamtól, azóta is jó barátnőm, a következő ímélt...

Cimkék: Lángh Júlia